

Дзвоник

№ 124

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 10 рік видання, липень, 2017 рік

Дзвоник (Clorotel)

№ 124, 2017 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Богдан-Ігор АНТОНІЧ (1909-1937)

ВИШНІ

Антонич був хрущем і жив колись на вишнях,
на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко.
Моя країно зоряна, біблійна й пишна,
квітчаста батьківщино вишні й соловейка!

Де вечори з євангелії, де світанки,
де небо сонцем привалило білі села,
цвітуть натхненні вишні кучеряво й п'ярко,
як за Шевченка, знову поять пісню хмелем.

АВТОПОРТРЕТ

«Я все – п'яний дітвак із сонцем у кишені».
«Я – закоханий в житті поганин».

«Привітання життя».

З першої книжки «Привітання життя»

Червоні клени й клени срібні,
над кленами весна і вітер.
Дочасності красо незглибна,
невже ж тобою не п'яніти?

Я, сонцеві життя продавши
за сто червінців божевілля,
захоплений поганин завжди,
поет весняного похмілля.

ТРИ ПЕРСТЕНІ

Крилата скрипка на стіні,
червоний дзбан, квітчаста скриня.
У скрипці творчі сплять вогні,
роса музична срібна й синя.

В квітчастій скрині співний корінь,
п'янливе зілля, віск, насіння
та на самому дні три зорі,
трьох перстенів ясне каміння.

В червоному дзбані м'ятний трунок,
зелені краплі яворові.
Дзвони, окрилена струно,
весні шаленій і любові!

Підноситься угору дах,
кружляє дзбан, співає скриня.
І сонце, мов горючий птах,
і ранок, спертий на вориння.

Андрій М'ЯСТКІВСЬКИЙ

ЗЕЛЕНОМУ КОЛОСКОВІ

Зеленому колоскові
Співа жайвір колискову:
– Тебе вітер колихає,
Тебе дощик поливає –
Рости в землю корінцями,
Виповняйся зеренцями!

КОТИКИ-ВОРКОТИКИ

Котиків-воркотиків
Рясно на вербі.
Котиків-воркотиків
Я нарву собі.

Котики-воркотики
Всілися рядком.
Поїть сонце котиків
Теплим молоком.

Котики-воркотики
В мене на вікні.
Котики-воркотики –
Гості весняні.

Не глядить на котиків
Лиш вусатий кіт.
Мабуть, зна, що котики –
Це вербовий цвіт.

ХОЧЕ СПАТИ

Хоче спати гілка,
Хоче спати бджілка.
Хоче спати...
Хоче спати...
Спить...

Хоче спати пташка
І мала мурашка.
Хоче спати...
Хоче спати...
Спить...

Хоче спати кізка,
Хоче вже й берізка.
Хоче спати...
Хоче спати...
Спить...

ОЙ, СЕРДИТИЙ

Ой, сердитий, ой, сердитий –
Походжає, як борець,
Всіх на світі хоче бити...
То заходить за хлівець,

То по стежці крильми поре –
Недалеко до біди.
Гей, тікайте – буде горе,
Всі тікайте хто куди!

Пір'я дибки, вип'яв груди,
Дзьоб, як гострий топірець...
Стережіться – бійка буде!
Ой, сердитий... горобець!

ЗАЙЧИК МІСЯЦЯ НАДГРИЗ

Чи тепер, чи колись
Із солодким хрустом
Зайчик місяця надгриз –
Думає, що капуста.

Місяць скік та й утік
В небо синє-синє.
Не кружок-колобок –
Тільки половина.

Заховався, повис,
Де хмарки, мов хустя...
Зайчик місяця надгриз –
Думає, що капуста.

ДОЩИК

Ой ти дощику рясний,
Нашу ляльку полий,
Щоб мала
Підросла,
Щоб великою була.

Микола КОРСЮК

КОЛИ РОДЯТЬСЯ ХРУЩІ

– Ба', а коли той Великдень? – вкотре перепитує В.В.

– Буде, не втече. Відпусти груща, припнув на млинок бідного.

– Не я, а дідусь, – винувато стоїть В.В. перед бабусею.

– Відпусти кажу, – хмуро кинула через плече.

І В.В. пішов визволяти хруща, після чого спокійно сів на сходах. Йому чомусь подобалось це місце. Тут він вільно міг розкинути свої думки. Помріяти, поміркувати, нікому не звіряючись із потаємним і водночас розвіяти душу, прояснити од сумбурності, що часом тіснила його тут далеко від батька. Звідси подобалось спостерігати, як міниться ранкове небо, як збігають з нього тонкорунні хмарки, та ще любив В.В. ранкові виспіви загадкового для нього птаха, якого не міг ніде й ніяк вгледіти лише слухати. Той спів чомусь хвилював його, а інколи й тривожив своєю рясною зливою переливів. Він не знав чий той різкий спів сполохує вранішню тишу, тому сідав на сходах і довго-предовго вслуховувався у бурхливий трепет. Спершу цей спів разив його, та через кілька днів він, В.В., уже милувався цими довгими крикливими звуками; він раптовим скриком навівав йому збудженість, стрічу нового дня. І В.В. знав, що цей день буде для нього успішним. Він обов'язково піде кудись із дідусем і їм достеменно щось цікаве трапиться. Шкода, що не спізнається із Цибулькою, вона б багато про що розповіла йому. «Її вже давно нема, – сказала бабуся, випроваджуючи дідуся із

кухні. – Гарне собача було». Отоді В.В. зважився запитати дідуся, що то за птах дивний, який розстрілює вранішню тишу, тривожачи його спокій.

– Та оце кіс, синку. Хіба не знаєш?

– Не знаю.

– Отак вони перекликаються. Червоний дзьоб у нього, а сам чорний.

– Як це перекликаються? – перепитав В.В.

– Ну, одзиваються одне до другого, кличуть аби бути разом.

– Ідїть подивитися чи жито зацвіло. А то стирчить тут, – кричить із кухні бабуся.

– Може, зацвіло, – відказує стиха дідусь.

– То й подивись, як люди.

– А хіба я що, не знаю?

– Знаєш, але йди подивися, бо дощі лили. Може, залягло.

– Ну й загадка.

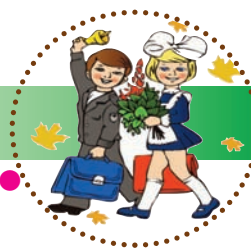
– Ідїть і не відворкуй.

Сидите мені на голові.

І вони із В.В., хоч неохоче, пішкують у житницю. Мовчки, без слів. І В.В. глибоко в душі змирений, бо вважає, що саме так годиться йти. Без слів.

День погожий. Жито колоситься, хвилюється од легкого подиху вітру. Ще зелене, але вже пругке, налите. Дідусь час від часу призупиняється на помежів'ї лану, охає від задоволення радо і гладить шорсткі колоски. В.В. дивиться на дідуся і сам переймається його будоражністю. І сам собі чомусь принохується до недоспівого зеленого зерна. Воно ще малодє. Пахне ніжно молоком. Але не коров'ячим. Трішки тер-

(Продовження на 5 стор.)

(Продовження із 4 стор.)

пким і солодким, аж у голові по-тихеньку паморочиться.

– Буде хліб, чоловіче, – озивається нарешті дідусь до В.В., кладучи руку на його плече.

– Тільки б, не дай Бог, посуха не впала.

В.В. дивиться на дідуся, мовчить, а потім стиха тулиться до дідусевого боку, наче погоджується з його словами. І йому так легко на душі, так заспокійливо. Але й наче жаль трішки цих слів, бо якась зажура вчувається в дідусевих словах.

– Але хто знає чи доживе його збирати.

В.В. від цих слів морозом обпекло і в нього зенацька прохопилось.

– Я приїду.

– Та що ти? Тут рук треба. Міцних.

– Впораїмось.

Батько теж приїде. Завербуємо когось.

Дідусь спокійно окинув поглядом зелений житній лан, глибоко вдихнув, після чого чомусь протер очі, подивився на голу-бе небо, що стелилося лагідне над житом, перехрестився широко й відрік.

– Нехай Бог благословить та добрі лшди, – і пішов обніжком.

– Куди ми? – запитав В.В.

– Та до світу, синку, до світу. А він усюди. Он недалеко джерело під явором, там одпочинемо трішки і одчаємо душу. Вода в неї м'яка, питна.

В.В. не знав цієї нори, бо дідусь дотепер не розказував про неї.

– Там буркут.

– А що це буркут? – зацікавився В.В.

– Поп'єш, сам побачиш, – спокійно відповів наугад дідусь.

Місцина була недалеко. Під гіркою, густо порослою ліщиною, з пухкою смугою жовтого моху. Дідусь, підтримуючись палицею, осівся, а В.В. стояв нерішучий, наче остері-

гався чогось. А в дійсності він боявся мокроти.

– Ну, ми заслужили на перепочинок, а бабусі є що сказати. Сідай отут, – і дідусь відкинув палицю, звільняючи при собі місце. Та В.В. не сів, а зразу ж пригорнувся до дідуся, вдихаючи від нього такий заманливий житній пах.

– Діду, а чому ти беззубий? – враз вирвалось у В.В.

– Хіба це біда? Зуби як зуби, аби люди. Та тут недовга бесіда. Бабуся зварила

вареники, я хапнув і посипались. Глишке було. Ну, біда з ними. Не помремо. Ось жито густо вродило, а пожувати пожуємо, аби здоров'я. Води пив.

– Буркуту?

– Авжеж.

– Смачна, але я геть зголоднів.

– Знаю, тому й привів тебе сюди. Вода ця голодна.

П'єш, п'єш і ненап'єшся. Завжди знову захо-чеш.

– Нам би краще додому.

– Я теж отак гадаю.

Дідусь, спираючись на лікоть, ледве підвівся.

– Подай палицю, – і вони стиха побрели додому, де вже давно непокоїлась бабуся.

– Куди нипаєте так довго? – накинулась вона на них, обтрушуючи фартух і підсуваючи хустку над чолом.

– Жито дивилися, – заспокійливо одкинув дідусь. – Густе, зелене, щітка, у людей теж, – і, легко спираючись на палицю, опустився на диван, начебто нічого не сталося. В.В. стояв у дверях охляний, зімлілий од голоду.

– Іди їсти, дитино, – посунула бабуся тарілку з макаронами.

– Не буду, буркуту напився, – стиха одмовив В.В. і пішов до своєї кімнати. Там прохолодно.

(Далі буде)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)

(Продовження з минулого числа.)

Дійові особи

БОГДАН, шахіст

АНКА, двоярідна сестра

Богдана

АНДРІЙ ВОЛОШИН,

футболіст

АНДРЕЯ, сестра Андрія.

ЕМІЛЬ, каратист

ДЖОРДЖЕ, поет

ОЛІМПІЯ, балерина

ВАЛЕНТИНА, святкована

АУРОРА, подружка

Олімпії

МОНІКА, подружка

Джордже

ДІДІЯНА, подружка

Моніки

ДІВЧИНА ПЕРША,

ДІВЧИНА ДРУГА

Олімпія:

Як мені не знати золотого правила, то кому його знати?

Джордже:

Хочу почути його з твоїх уст.

Олімпія:

Не голодуй, бо будеш багато їсти ввечері.

Джордже:

Та де?!

Олімпія:

Цукор найбільший ворог людині!

Джордже:

Та де?!

Олімпія:

Не споживаєте солоних страв?

Джордже:

Ні.

Олімпія:

А молочні продукти з низьким вмістом жиру?

Джордже:

Не йдеться мова про правила дієти балерин.

Олімпія:

В балеті найголовнішою є дієта.

Джордже:

Ми не говоримо про балет.

Олімпія:

Ні?

Джордже:

Ні.

Олімпія:

І чому ми не можемо говорити про балет, чи ти хочеш, щоб ми говорили про астрономію?

Джордже:

А чому б і не про астрономію? Гарна і цікава наука.

Олімпія:

Ви, поети, завжди з думкою за зірками, а я балерина, і мені треба завжди бути ногами на землі. Я не розуміюсь на зорях.

Джордже:

На зорях розуміється навіть вовк, а ти б не розумілась.

Олімпія (здивовано):

Вовк?! Відколи?!.. Вовк любить альпінізм.

Джордже:

Альпінізм?

Олімпія:

Да!

Джордже:

Вовк любить альпінізм?

Олімпія:

Що тут такого дивного? Мені сказала його сестра, що літніми канікулами він їде в гори, бо любить альпінізм.

Джордже:

Ти про котрого вовка?

Олімпія:

Як про котрого? Про Петрика Вовка з восьмого Б, брата Марії Вовк з п'ятого А.

(Продовження на 8 стор.)

Марія ЧУБІКА

ГРИБИ КЛИЧУТЬ У ЛІСИ

Стояв погожий ранок. Сонечко поволі піднімалося з-поза Кимпи і слало нам свою теплу ранкову усмішку.

Опісля воно почало котитися по просторому небі і, мабуть, хотіло перебігти одиноких хмарок, які теж спішили, щоб бути першими.

Я із моїми учнями йшли, щоб чимскорше знайти між сухим листям у лісі та у траві на полях білих грибів-товстокоренків, лисичок, голубінок та сиріжок.

Цього року вони щедро обдарували нас своїми делікатесами. Ніхто із шукачів не повернувся додому без грибів.

На полі тітки у Василяни, що живе у хаті під самим лісом, вже сушаться на сонці багато грибів.

Коли ми подалися на її поле, що біля хати, вона якраз поверталася із лісу. Кошики були повні грибів.

Там були: товстокоренки – (білі гриби), голубінки, сиріжки та лисички.

– Ану покажіть ви, – попросила вона. А коли побачила, що в нас їх мало, дуже мало, то всі свої віддала нам та ще сказала:

– Прийдіть завтра раненько та підемо разом, добре?

– Добре!, – крикнули ми.

– А тепер беріть і сушених та квашених, покуштуйте, бо тут у мене грибне царство.

Тітка Василяна запросила нас у холодок, дала напитися боркату і почала розказувати:

– Тут, у цій хатині жили мої батьки, але їх уже немає, бо вже давненько відійшли у вічність. Тепер тут, у цій хатині, живу та господарюю, я.

– А ви не боїтеся жити тут сама? – запитав Іванко.

– Ні, дитинко, ні, бо я тут народилася, тут виросла, та тут і буду помирати, як прийде тому пора, – відказала вона. – Взагалі, я вам, діточки, скажу: я люблю тут жити, бо тут під лісом чисте повітря, смачна кринична вода – боркут, якого люблю пити, бо він дає мені сили та здоров'я. А ще тут літом збираю багато малин, чорниць, афин, з яких заготовляю джеми. Їх мені вистачить на всю довгу зиму.

– А в село ходите?

– Коли в мене є часу, бо, як бачите, тут у мене хазяйство – мої корови та кози, поля та ліс. Тут моє царство.

– У вас дуже велике поле, а хто вам допомагає в роботі? – запитала Оленка.

– В мене є добрі робітники, – відказала тітка, опісля усміхнулася і показала свої напружені руки та порепані долоні.

Майже всі діточки обдивляли тітчині долоні. А вони були порепані-порепані.

– А тепер ходіть зі мною, – сказала і повела їх на велике рівне-рівне поле, де із трави червоно усміхалося до них море суниць.

– Яка краса! – весело скрикнула Яринка і почала рвати та ласувати ними.

– Ой, які спілі та солодкі-солодкі! – вигукнув Миколка.

– Я щодня збирала би їх! – весело прощобетала Оксанка.

Із високого ґруня, як на долоні, видно село, окружене зеленим царством трав та дерев.

(Продовження на 8 стор.)

(Продовження із 6 стор.)

Джордже:

А я про вовка, вовка.

Олімпія:

Про Вовка Вовка?

Джордже:

Да!

Олімпія:

Я такого не знаю, навіть не чула про нього.

Джордже:

І чула, і бачила.

Олімпія:

В якому він класі цей Вовк?

Джордже:

У сьомому, в підручнику зоології – canis lupus – живе в лісу і вис на зорі: Ау-у-у-у-у-у-у!

(Анка вибігає з кухні.)

Анка:

Що трапилось?

Джордже:

Знакомтесь.

(Вказує рукою на Анку.)

Анка – двоєрідна сестра Богдана.

(Вказує рукою на Олімпію.)

Олімпія, балерина з ногами вічно на землі.

Анка:

Вибачаюсь, я вся в борошні.

(Цілюються.)

Почула Джорджове: «Ау-у-у» і подумала, що трапилось щось з ним.

Олімпія:

Ми розмовляли про...

Джордже:

Про зоологію.

Анка:

Прекрасно!

Джордже:

Головно тоді, коли зоологія виявляється наукою, що знаходиться між балетом і астрономією. Звісно: метафорично.

Анка:

Ліпше повернись до моїх пирогів, поки зоологія не займається і гастрономією.

(Анка виходить)

(Далі буде.)

(Продовження із 7 стор.)

Яка божественна краса тут насправді на кожному кроці, – подумала я і опісля мовила вголос: а вона тут на кожному кроці.

Тут живе та працює тітка Василина. Вона тендітна мов дівчина, низького зросту, але дуже роботяща.

Хата в неї невелика, вкрита черепицею, червоніє аж до села.

Біля хати пахне м'ятою, звіробоем та польовим чебрецем.

– А тут, ой які гарні манюсінькі жовті квіточки! – крикнула Анночка.

– Як називаються ці квіти? – запитала Марічка.

– Це звіробій, – лікарська рослина. Із неї дуже добрий чай від шлунка, – сказала тітка.

Ми ще довго сиділи у великому саду нашої доброї господині і знавця різних лікарських рослин.

– Тітко Васирино, тітко Васирино! – крикнув Петрик. – А це що за рослина?

– Ой, Боже, я й забула за чебрець, простіть мене стареньку.

Це пахуча рослина. У неї гарний запах, а вживають його для м'ясних виробів.

Ще трохи побули із тіткою Васиною, і коли вже сонечко котилося за обрій, попрощалися із нею, а вона просила ще прийти.

Ми пообіцяли їй та рушили додому, бо сонечко вже губилось за горизонтом, але ми ще довго махали їй руками.

Марія ЧУБІКА

БАВИТЬ ЛИПЕНЬ ПЛОДИ ЗЛОТІ

Тепле літо вже в розгорі. Воно гуляє по полях та селлах і червонить ягоди, які висувують свої червоні плоди поміж стебельцята зеленої травички.

Понад кущами та квітами гудуть бджоли, щоб опісля подарувати дітям та старшим смачного меду.

Ясне сонечко всміхається з висоти, бо синє небо чисте-чисте і немов би заборонило хмаркам гуляти по ньому. Тому вони подалися і гуляють далеко від наших країв, щоб ми мали змогу досхочу намілуватися ним.

Я із моїми учнями рушили в екскурсію, щоб подихати чистим повітрям, помилуватися безхмарним небом, гарячим сонечком, кукуванням зозулі, щебетанням пташок та морем різних квітів.

Ми йшли дорогою, що веде аж до Підмагуру до тунелю, де знаходиться криниця із доброю холодною водою.

Всі набрали у свої пляшки смачної води, назбирали гарних квіточок: жовтих кульбабок, голубих дзвіночків, зелено-жовтих листочків папороті, ромашок та білих квіток бузини, які вживаються для чаю.

Сіли у холодку, щоб відпочити та щось перекусити і заодно дивитися на той бік Тиси.

Через кілька хвилин Василько запитав:

– Пані вчителько, прошу скажіть, як називається цей місяць?

– Діточки, – цей літній місяць називається – липнем.

– А чому його так звать? – запитав Юрко.

– Я вам поясню, – цього місяця починають цвісти липи.

*«Ку-ку, ку-ку,
Чути усе,
Бором, поточком
Лісом, гайочком,
Голос, голос гуде!» 12*

Не встигли ми закінчити пісеньку, аж близько нас почулося:

Ку-ку!, ку-ку!, ку-ку!»

– Ой, як гарно, – шепнули дівчатка, немов боялися наполохати зозульку, яка

ще трохи побула близько нас, далі стала їсти гусінь на зелених листочках, а опісля полетіла у сади губити гусінь, адже вона так і зветься – лікарем дерев. Діточки, щоб ви знали, що зозуля не будує собі гніздечко, як інші птахи, а підкидає яєчка другим. А ще вона летить в далекі краї сама. Весною знов повертається до нас, а ми радіємо, коли почуємо її ритмічне ку-ку, ку-ку!

Ми ще трохи посиділи, а опісля рушили додому.

– Ой, як гарно ми провели цей день, – сказали вони і скоро розбіглися по домівках.

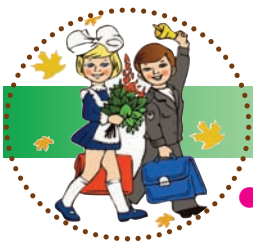
Діточкам можна прочитати вірш:

ЛИПКА

*Я маленька липка,
виросту велика, –
не ламай мене.*

*Я медовим цвітом
зацвіту над світом
бережи мене.*

*Тінь тобі я кину
у гарячу днину, –
ти шануй мене.*

Василина ГОЛОВЧУК

Забудько

Канікули літні. Наші ровесники розійшлися. Хто поїхав на море, а дехто подався в гори, а хтось залишився вдома, як ми із сестрою. Зараз сіноко-си, ми з сестрою хочемо під нашу силу допомогти родичам. Хоч би принести із криниці свіжої, холодної водички. Робили ми це по черзі. Тепер саме черга сестрички, яка взяла глечика і пішла по воду.

Ми довго чекали на її повернення із водою, та вона чомусь барилася.

Бабуся, як завжди, має на все пояснення.

Звертаючись до мене, говорить;

– Твоя мама теж так робила. Візьме відеречко на воду, побачить дітей на вулиці, відерце під тин, а сама до них. Забуде про все, і про воду теж.

Мені самій нетерпеливисья. Прийдеться самій іти по воду.

Як говорить народне прислів'я; «яблуко недалеко котиться від яблуні», – серdito бурчить бабуся.

Іду за сестрою і думаю;

– Що могло із нею трапитися? Стрінула дітей, якийсь звір перейшов їй дорогу, чи, можливо, розбила глечик? Він зліплений із глини, спеціально для води, щоб вона довше стояла холодною.

Недалеко від криниці я побачив гле-

чик окрай дороги, а сестри ніде не видно. Я почав голосно кликати її, та вона не озивалася.

Озираюсь навкруги і бачу потолочену траву. Іду туди, аж поки не дійшов до букетика різноманітних польових квітів, залишений біля «протоптанної стежки», і пішов нею далі, аж поки не опинився біля китиці червоних полуниць. Ідучи далі, побачив капелюх сестрички. Повний грибів, а її самої не видно.

Що сталося? – подумав і почав кликати. Собака, який був зі мною почав гавкати, але одклику на наші «крики» не було, і ми пішли далі в глибину лісу.

Насправді сестричка загубилася, як вона розповіла нам, почувши гавкіт собаки.

Впізнала його, голосно покликкала і він понісся до неї, а я за ним. Був дуже радий, що сестричка здорова, і ми повернулися на доріжку, слідами дійшли до мами і батька, які вже чекали нас біля оборога.

Мама, обійнявши сестричку, запитала, що і як, і попросила розказати по порядку, як все це сталося і чому?

Сестричка почала мимоволі:

– По дорозі я побачила такі гарні барвисті польові квіти, поставила глечик біля дороги, а сама пішла збирати їх, скласти букет і подарувати мамі. Вони

РІДКІСНІ ТА ПРЕКРАСНІ КВІТИ

дерева, які нині радують гавайське населення сотнями яскраво-червоних квітів.

Кокі

Вперше рідкісне дерево виявили на Гавайях у 1860 році, а вже в 1950-му Кокі вважали зниклим видом. Радості вчених не було меж, коли в 1970 році вони знайшли ще один екземпляр незвичайної квітки. Та вже в 1978 деревце згоріло.

На щастя, одну з гілок Кокі вдалося врятувати та виростити з неї 23

(Продовження із 10 стор.)

наче манили мене, здаючись одна гарнішою за другу.

Коли склала гарний букет, хотіла повернутися, та запримітила під кущем червоні світлі полуниці. І не стрималася, пішла поласувати ними.

Поставила букет біля стежки витоптаної і пішла зрвати їх, але так, як і квіти, вони манили мене і я пішла збирати в жмуток, який теж поклала біля дороги, а сама подалася за грибами, яких тільки що побачила.

І так грибок за грибком назбирала повний капелюшок. Тільки що хотіла повертати, як побачила недалеко від мене козенятко чи оленятко, – таке гарненьке рудого кольору із ясними цяточками. Тільки піднялася, воно побачило мене і побігло в ліс. А я за ним.

Не спіймала, а заблукала. І ходила лісом, плачучи та шукаючи виходу із нього.

Капелюшок із грибами, жмуток полуниць та букет квітів я залишила при подрозі як знак, щоб знала повернутися і позбирати їх.

Бабуся, не дочекавшись нас, бо вже урвався їй терпець, як говорить вона, сама пішла до криниці побачити на власні очі, що сталося. Не дійшовши, побачила глечик, взяла і вернулася на поле, а звідти додому.

Глечик там ми не знайшли, і «бог із ним», – говорить мама, – купимо другий, гаразд що все добре.

Вдома вже чекала бабуся із вечерею. Запросила до столу, щоб скоріше повечеряти, а потім розповісти всі подробиці пригоди.

Бабусі було дуже цікаво, та все ж докоряла сестрі.

– Ти, мабуть, хотіла, щоб ми померли від спраги.

– Ось так і сталося, – почала розказувати внучка, і всі ми уважно слухали її пригодницьку оповідь.

Накінець я обнімаю сестричку і глузую із неї:

– Хіба це першинка у тебе, що забуває про нас, як тільки що побачиш цікаве для себе? Достеменно так, як малий «забудько».

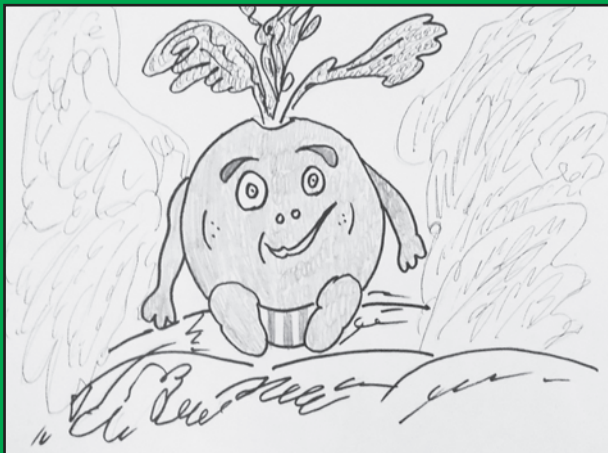

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(продовження з попереднього числа)

Я теж їхня посестриця, а звать мене Зеленолиця, – озвалася зелена редька.

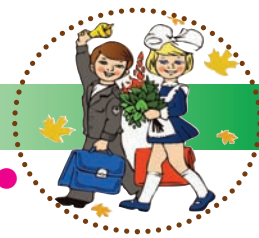
Багато нас, багато, – відповіли посестриці.

Бачу, багато вас редьок-посестриць, – здивувався Гарбупесик.

Ще є в нас й інші посестриці: приморські, дикі, польові, гордні, олійні та солодкі, – додала чорна редька

А чи допоможете ви мені? – запитав
Гарбупесик.

А не питаєте в чому?

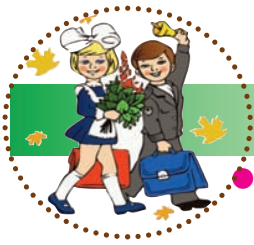

Поможем, поможем, – погодились
посестриці.

Ти сам скажеш, – відповіла редька
біла.

Малюнки:
Степан та Михайло Трайста

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

ВІНОЧОК В УКРАЇНСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ

Віночок, сплетений з квіточок і трав, оздоблений яскравими стрічками, – один з найпоширеніших та найдавніших українських символів. Це в першу чергу символ дівування, дівочої цнотливості. Носять його тільки дівчатка від 3-ох років і до одруження.

Історія вінка починається у глибокій давнині. Наші предки за допомогою головних уборів і вінків прагнули захистити себе від усього поганого і недоброго, а також забезпечити добробут родини. Відомо, що капелюхи чи хустки захищають не тільки від недоб-

рих сил, а й від холоду або сонця. А от віночок – це прикраса, магічний знак та оберіг. Він призначений насамперед захищати дівчину від напасників, нещастя, нечистої сили, від зурочення і злих чар. Тому іноді між квітами у вінок вплітали часник, любисток та полин – від цього зілля втікала всіляка чортівня.

Сама назва «вінок» є загальною. В різних регіонах і в різний час він мав іншу назву: всенок, чільце, лубок, коробуля, теремок, кодина, фес, корона, цвіток, квітка, косиці та інше. Тяжко уявити, але в Україні вінки плели у понад 77-ох випадках: на 3 роки, 4, 6; віночки кохання, відданості, розлуки, надії; вінок весільний, чернечий, різдвяний і так далі. Влітку віночок сплітали з різних трав і квітів, восени – із

золотавого та червоного листя, взимку – із паперових або воскових квітів. Збирали квіти у певні дні й у певну годину в залежності від призначення вінка. Категорично заборонялося вплітати

«нечисте зілля» – папороть, вовчі ягоди, дурман та ін.. Хлопців під час плетіння поблизу не мало бути. Віночок був як витвір мистецтва, відзеркаля дівочої душі: мовою квітів вона виражала свої почуття, стан душі, події, які відбувалися в її житті.

Мистецтво плести вінок раніше передавалося з покоління в

покоління. Важливо було знати, як і коли збирати квіти, як вплітати і зберегти, яке зілля з яким поєднувати, як замочувати квіти у рослинних соках, щоб вони довше були свіжими. Адже, вважалося, що свіжий вінок – на добро, а зів'ялий – недобрый знак. Якщо вінок розвився чи розірвався – чекай біди. Обряд вінкоплетин обов'язково супроводжувався піснями та приказками. Малечі вінки плели старші сестри та матері. Вінки підкладали під подушку, щоб побачити віщий сон. Вінок, виготовлений дівчиною, означав чистоту посіву. А сплетений вагітною жінкою – був магічним і надавав плодючість полям і худобі.

(Продовження на 15 стор.)

(Продовження з 14 сторінки)

Усього у вінку могло бути до 12 різних квіток, кожна з яких мала своє значення. Мак вважається не тільки квіткою мрій, але й символом родючості, краси та молодості. Подекуди мак вважають символом пам'яті й печалі; ромашка – символ кохання, ніжності та вірності; соняшник – відданості й вірності; волошки у віночку – символ людяності; ружа, мальва і півонія – символи віри, надії, любові; м'ята – оберіг дитини та її здоров'я; материнка – символ материнської любові; лілея – дівочі чари, чистота, цнота; див'ясил – корінь див'яти сил, який зміцнює та повертає здоров'я; безсмертник – символ здоров'я, загоює виразки і рани; цвіт вишні та яблуні – материнська відданість та любов; калина – краса та дівоча врода; хміль – гнучкість і розум; польовий дзвіночок – вдячність.

Щоб посилити захисну силу вінка поміж квітів вплітали зілля та листя: полин – «траву над травами», буркун зілля – символ вірності, що може з'єднувати розлучене подружжя; листя дуба – символ сили. Але чи не найсильнішим оберегом вважають барвінок – символ життя та безсмертя душі людської, оберіг від злих сил, зілля кохання та дівочої краси, чистого шлюбу.

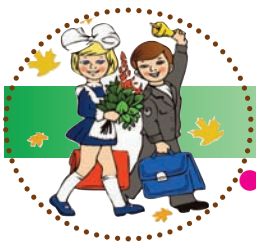
Не менше значення приділялося стрічкам (лентам, биндам): їх кольору, довжині, підбору. Традиційно їх могло бути від 7 до 12. Стрічки, як і квіти, виконували оберегову функцію і символізували веселку (райдугу) на небі.

Кожен з кольорів був і оберегом, і лікарем, захищаючи волосся від чужого ока.

Кольори стрічок були природних, спокійних тонів, не занадто яскраві. Стрічки вимірювали по довжині коси, розрізали нижче коси, щоб її сховати. Найпершою по центру в'язали світло-коричневу стрічку – символ землі–годувальниці, пообіч якої жовті – символ сонця; за ними – світло-зелені й темно-зелені – краса та молодість; голубі й сині – небо і вода, що надають силу й здоров'я. Далі йшли жовтогаряча – символ хліба, фіолетова – мудрість, малинова – душевність і щирість, рожева – достаток. Білу вплітали лише тоді, коли кінці її були розшиті сріблом і золотом (на лівому – сонце, на правому – місяць). Невишита стрічка не пов'язувалася, це був символ пам'яті про померлих, як і квітка-мак. Дівчата, що вплітали у віночок мак, підв'язували до нього червону стрічку – символ печалі й магичності.

Сирота вплітала в косу та у вінок блакитні стрічки. І люди при зустрічі обдаровували таку дівчину подарунками, хлібом, грошима, бажали їй стати щасливою й багатою. Дівчина ж у вдячність дарувала тим людям стрічку з вінка.

Сьогодні вінок – популярний літній аксесуар. Образ української дівчини, а особливо влітку, неможливий без увінчаної квітами голови. Ми звикли бачити його на сучасниках творчих колективів, просто на заходах за участі дітей та молоді. Часто його вдягають і на вечірки, фестивалі чи концерти. Тож давайте приділимо трішки уваги і правильному складанню і носінню цієї надзвичайно сильної прикраси та оберегу. Любіть та поважайте себе! Будьте гарними!

ЗДРАСТУЙ, СОНЕЧКО!

Слова Марії ПОЗНАНСЬКОЇ

Музика Івана ЛІБЕРА

Помірно

1. Я всмі-ха-юсь со-неч-ку; – Здра-стуй, зо-ло-те!
2. Я всмі-ха-юсь до-щи-ку: – Лий-ся, мов з від-ра!

5

Я всмі-ха-юсь кві-тонь-ці – Хай во-на цві-те!
Дру-зям у-смі-ха-ю-ся – Зи-чу їм до-бра!

*Здрастуй, сонечко!
Я усміхаюсь сонечку:
– Здрастуй, золоте!*

*Я усміхаюсь квітоньці –
Хай вона цвіте!
Я усміхаюсь дощику:*

*– Лийся, мов з відра!
Друзям усміхаюся –
Зичу їм добра!*

Відгадай

Тисне вчасно гальма й газ,
Відвезе усюди нас.
Для доріг він хлопець свій!
За кермом сидить...

Водій

Знать чимало в нього є,
Дітлахам їх віддає.
Міста Знать постійний житель -
Носить горде ймення...

Вчитель

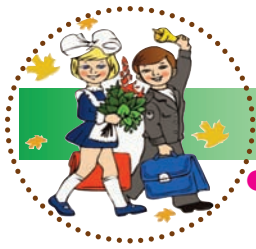
В трубах дірочки латає,
В них несправність виправляє.
Труб і кранів чудо-технік
Добрий дядечко...

Сантехнік

Привітала нас піснями із весною
І живе з нами під стріхою одною.

(Ластівка)

Навколосвітня подорож Магеллана

498 роки тому – 20 вересня 1519 року знаменитий португальський мандрівник Фернан Магеллан розпочав навколосвітню подорож із порту Санлукар, Іспанія.

П'ять кораблів на чолі з «Вікторією» вирушили на Захід, щоб повернутися додому зі Сходу – Магеллан, як і Колумб, вірив, що Земля кругла.

Більше 17 000 км проплив мандрівник разом зі

своїми товаришами морями та океанами, де на них чатували випробування та чимало небезпек.

Фернан Магеллан відкрив доти невідоме Європі атлантичне узбережжя Південної Америки. Завдяки системі сигналізації, яку вигадав мореплавець, його кораблі жодного разу не загубили один одного у морських просторах.

А чи знаєш Ти, дорогий друже, що назву Тихому океану дав саме Фернан Магеллан? І не дарма. За цілих чотири місяці плавання океаном не сталося жодного шторму.

Подорож виявилася набагато складнішою, ніж очікував Магеллан. Екіпаж охопив голод та хвороби. Досягнувши у 1522-му незнаних раніше Філіп-

пінських островів, Магеллан загинув у сутичці з туземцями.

Вцілілий екіпаж поспіхом повернувся на судна та продовжив рух на Захід. Додому судилося повернутись лише двом кораблям. У вересні 1522-го завершила навколосвітню подорож «Вікторія».

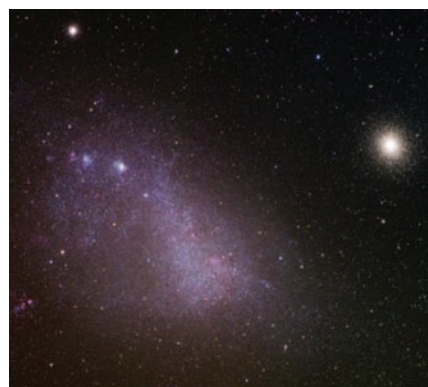
Згодом прибув і «Тринідад». Багатства, привезені моряками цього корабля, дозволили повністю відшкодувати збитки від втрати інших суден.

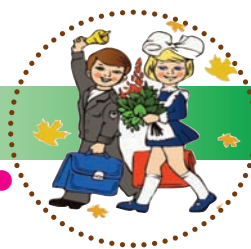
Отож, як Ти вже зрозумів, Магеллан та його соратники довели, що Земля все-таки кругла і, попливши на Захід, можна повернутися назад зі Сходу. Виявили мандрівники і те, що на планеті більше океанів, а не суші, як вважав раніше Колумб.

Подорож Магеллана мала неабияке значення для кращого розуміння світу людством. На честь відомого мореплавця-відкривача назвали протоку, що відділяє материк Південної Америки від островів Вогняної Землі.

Ім'я мандрівника носять і два скупчення зірок – Велика і Мала Магелланові хмари.

Зроби власними руками!

КОРАБЛИК ІЗ ВИННИХ ПРОБОК

Літо – найкраща пора аби розповісти малюку про славетного мореплавця Фернана Магеллана та виготовити зменшену «копію» його корабля. А океан юному мандрівникові замінить прозора посудина з водою та блакитним барвником.

Щоб виготовити пліт своїми руками, Тобі знадобляться:

- винні пробки,
- резинки для банкнот,
- зубочистка,

- відрізок блискучого паперу для вітрил.

Все дуже просто: зв'яжи три винні пробки резинками по боках. Посередині плоту встав зубочистку. Натягни вітрило із декоративного паперу або міц-

ної тканини. Корабель готовий!

Наповни посудину мушлями, піском, іграшковими рибками та вирушай у захоплюючу морську подорож.

(Пустунчик)

Пишаємося нашими дітьми!

**Лучіан Валерій Мачока, 10 років,
с. Ремети**

**Олександр Козарюк та Паул Кідеша,
І клас, с. Негостина**

Учні VI-го класу «Б» школи с. Верхня Рівна